

СИМУЛИРАНЕ НА АВТОНОМЕН ПОЛЕТ НА БЕЗПИЛОТЕН САМОЛЕТ СЪС СЪЧЛЕНЕНО КРИЛО И АВТОПИЛОТ PICCOLO II

ХРИСТИАН ПАНАЙОТОВ

Технически университет – София,
филиал Пловдив
hristian@tu-plovdiv.bg

ЙОРДАН ХАДЖИЕВ

Технически университет – София,
филиал Пловдив

ДИМО ЗАФИРОВ

Технически университет – София,
филиал Пловдив
zafirov@tu-plovdiv.bg

Abstract:

Целта на изследванията, представени в настоящия доклад, е да се симулира автономен полет на безпилотен самолет със съчленено крило и автопилот Piccolo II при условия, максимално близки до натурните. Разгледани са два типа симулации на полета – софтуерна и хардуерна. При първия тип всички елементи са компютърно симулирани, а при втория - всички хардуерни елементи са включени реално при симулациите в лабораторни условия. Този подход позволява анализиране на параметрите на полета при различни зададени мисии при висока точност на получаваните резултати.

Keywords: *безпилотен самолет, автопилот, симулации, автономен полет.*

1. Увод

Изследването на автономен полет на безпилотен самолет със съчленено крило с помощта на симулации предоставя широки възможности за разглеждане на редица мисии на полета, в т.ч. автономно излитане и кацане. Симулациите като елемент от подготовката за реализация на автономен полет позволяват при достатъчно близки условия до натурните да се уточнят важни характеристики на летателния апарат и неговото управление. Също така при иновационна схема, каквато е съчлененото крило, могат да се разгледат някои нетрадиционни закони на управление.

Не на последно място рискът за неблагоприятен полет, при равни други условия, следва да бъде минимизиран.

В настоящия доклад са представени възможностите за софтуерна и хардуерна симулации за реализация на автономен полет с автопилот Piccolo II (фиг. 1) на Cloud Cap Technology, САЩ и включения „в комплекта за разработки на Piccolo II (Piccolo Development Kit), симулатор на полета.

Настоящата работа е част от дейностите по изпълнение на втория етап на проект 102ни067-24 “Изследвания на безпилотен летателен апарат със съчленено крило и управление вектор на тягата за реализация на автономен полет с автопилот” на Технически университет – София.

2. Софтуерна и хардуерна симулации

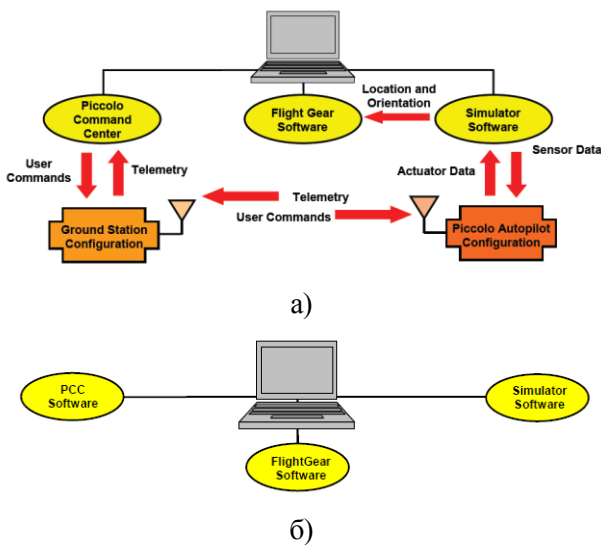
Симулационната среда на Piccolo II позволява провеждането на два типа симулации: софтуерна симулация (Software-in-Loop Simulation – SiL) и хардуерна симулация (Hardware-in-Loop Simulation – HiL). Симулацията на полета дава възможност законите за управление на самолета и функционалността на мисията, да бъдат изпитвани, без да се рискуват летателния апарат в реален тестов полет. Симулационната среда осигурява идеален инструмент за обучение, който може да

Фиг. 1. Автопилот Piccolo II

бъде използван в лабораторни условия. Въпреки, че симулацията не може да замени реалните полетни изпитвания, измеримо намалява вероятността от провал чрез откриване на грешки и пропуски, преди летателният апарат и системите му да са подложени на риск [1].

Конфигурацията HiL използва наземната станция, както и автопилота - Piccolo в контура на симулацията (фиг. 2а). Конфигурацията SiL предоставя същата функционалност като HiL, но без участието на автопилота и наземната станция. В SiL-конфигурацията, компютърни приложения заемат мястото на наземната станция и автопилота. (фиг. 2б).

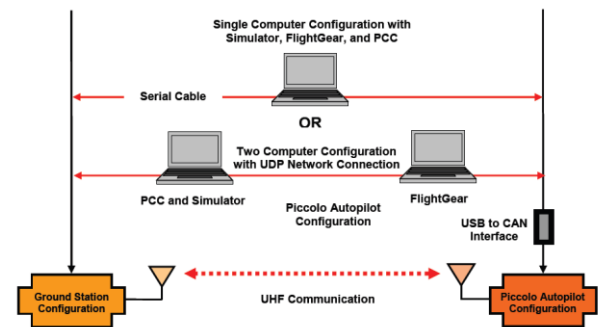
Фиг. 2. Схеми на HiL- и SiL-симулация

По време на HiL-симулация командният център на Piccolo (Piccolo Command Center - PCC) изпраща потребителски команди на наземната станция (фиг. 3), които след това се изпращат на Piccolo автопилот. Симулаторът чете положението на кормилните машини от Piccolo, прилага ги в модела на динамиката на полета на самолета, изчислява нови данни на сензорите, и ги изпраща обратно към Piccolo. Piccolo подава телеметрични данни към наземната станция, които след това се изпращат на PCC. Географските координати и пространственото положение, се изпращат до FlightGear за визуализация.

Фиг. 3. Наземна станция

Комуникациите при хардуерната симулация са показани на фиг. 4.

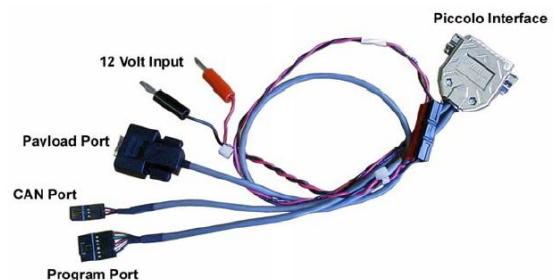

Фиг. 4. Комуникации при хардуерна симулация

Връзката между автопилота и командния център на пиколо (PCC), инсталиран на компютър, се осъществява посредством CAN-интерфейс и преходник USB-CAN (фиг. 5). Комуникацията между Piccolo и наземната станция е чрез радио линия на 2.4 GHz, а комуникацията между наземната станция и командния център е чрез сериен интерфейс RS 232. Управляващият сигнал към кормилните машини и полезните товари се предава чрез интерфейсния кабел на Piccolo (фиг. 6). Съответно управляващият сигнал може да бъде изработен от самия автопилот, при включен автопилот или от пилот-оператора, при включен ръчен режим. Във втория случай управлението става с предавателна конзола Futaba 9CAPS (фиг. 7). Превключването между ръчен режим и автопилот става чрез означения със стрелка ключ.

Фиг. 5. USB-CAN преход

Фиг. 6. Интерфейсен кабел на Piccolo

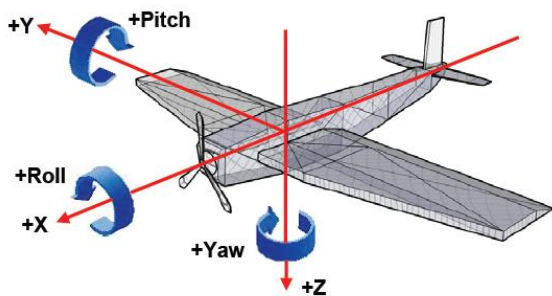
Фиг. 7. Конзола за ръчно управление Futaba 9CAPS

3. Модел на летателния апарат

Симулаторът, от състава на развойния комплект на Piccolo, позволява моделиране на динамиката на полета на летателния апарат в реален мащаб на времето. Общият модел на летателния апарат се състои от следните основни частни модели: аеродинамичен, инерционен, силова установка, система за излитане и кацане и др.

3.1. Аеродинамичен модел

Създаването на аеродинамичния модел е подробно описано в [4]. За изчисляване на аеродинамичните характеристики са използвани програмните продукти на Марк Дрела XFOIL и AVL. Като резултат се определят необходимите за симулатора аеродинамични коефициенти и производни. Координатната система на симулатора е показана на фиг. 8.

Фиг. 8. Координатна система

3.2. Инерционен модел

Инерционният модел включва задаване на масите на летателния апарат (излетна маса, маса празен, маса на горивото и др.) и инерционни моменти. Определянето на инерционните моменти е разгледано в [5].

3.3. Модел на силовата установка

Моделът на силовата установка се състои от модел на двигателя, в зависимост от неговия тип (бутален, електрически или реактивен) и модел на

двигателя (витло, вентилатор, тунелен вентилатор). Моделът на двигателя определя енергетичните и честотни характеристики.

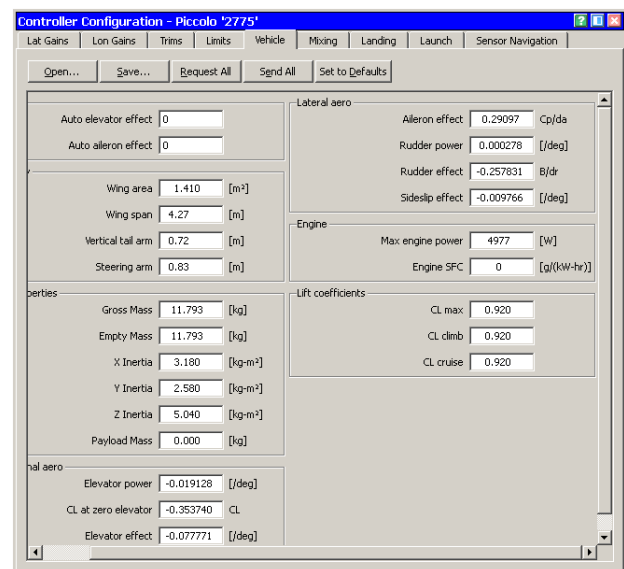
Моделът на витлото се задава чрез основните геометрични и инерционни характеристики, и чрез таблично дефинирана зависимост на коефициента на тягата и мощността от коефициента на скоростта.

3.4. Модел на системата за излитане и кацане

В модела на колесника се задават най-вече координатите на контактните точки на летателния апарат и земната повърхност. Освен това при стартиране от стартова установка (направляващи, катапулт и др.) се дефинира наклон и дължина на направляващите, импулс на тягата за стартиране и др.

4. Резултати

Създаденият модел на летателен апарат се зарежда в симулатора на Piccolo, след което е необходимо да се настроят характеристиките на летателния апарат в контролера на автопилота. Тази функция се изпълнява от командния център (PCC) (фиг. 9).

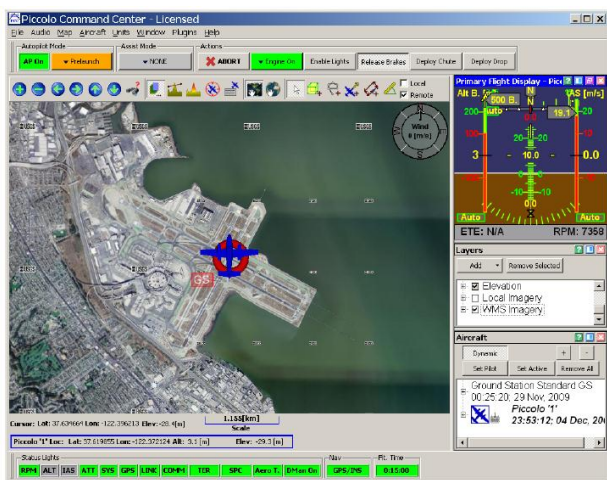

Фиг. 9. Характеристики на летателния апарат

За да се стартира симулацията се генерира, в PCC, полетен план чрез задаване на навигационни точки в тримерно геоинформационно пространство (фиг. 10). При правилно конфигуриран симулатор летателният апарат може да се стартира, да набере височина и да започне полет по зададения маршрут. Във всеки един момент летателният апарат може да се управлява пълноценно в симулационната среда във всички оперативни режими на Piccolo.

Визуализацията на полета при различни изгледи (поглед от кабината, поглед от земята и

т.н.) се осъществява в симулатора с отворен код FlightGear (фиг. 11). Същият може да е инсталиран на един компютър, заедно с PCC или на отдалечен компютър в локална мрежа.

Фиг. 10. Графичен интерфейс на PCC

В симулационната среда на Piccolo, в конфигурация HiL или SiL, има отлична възможност в реално време да се отработят множество режими на полета, което в резултат ще редуцира необходимото време от полетни изпитвания и ще доведе, при равни други условия, до намаляване на риска от неблагоприятен полет. Симулаторът може да бъде полезен при проектирането, изпитването и експлоатацията на летателни апарати.

Фиг. 11. Визуализация на полета (FlightGear)

5. Заключение

В настоящия доклад е направено кратко описание на симулационната среда на Piccolo и е разработен конкретен симулационен модел на самолет със съчленено крило. Особено внимание е отделено на възможността за включване на реалните системи от състава на Piccolo (бордова и наземна част) в контурите на симулатора. Представената разработка може да се ползва за анализ на мисиите и динамиката на полета на безпилотния самолет, за изследване на различни конфигурации за управление, за първоначално обучение на пилоти – оператори и др.

Литература

- [1] M. Zanmiller, D. Miley, Piccolo Setup Guide, Cloud Cap Technology, 2009
- [2] B. Vaglianti, M. Niculescu, J. Hammit, Piccolo Simulator, Cloud Cap Technology, 2009
- [3] B. Vaglianti, R. Hoag, M. Niculescu, Piccolo User's Guide v2.1.1, Cloud Cap Technology, 2010.
- [4] X. Панайотов, Й. Хаджиев, Изследване на аеродинамиката на безпилотен самолет за реализация на автономен полет, БулТранс-2011, Созопол, 2011
- [5] А. Божков, Д. Зафиров, Определяне на инерционните моменти на безпилотен летателен апарата със съчленено крило, БулТранс-2011, Созопол, 2011